Rautatiealan SÄÄNTELYELIN
Regleringsorganet för JÄRNVÄGSEKTORN

LAUSUNTO

Päiväys/ Datum 15.10.2018

Dnro/Dnr TRAFI/676141/03.03.01/2018

Viite/ Referens HE 105/2018 vp

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
liv[at]eduskunta.fi

Hallituksen esitys HE 105/2018 vp eduskunnalle raideliikennelaiksi ja laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Rautatiealan sääntelyelimeltä lausuntoa hallituksen esityksestä raideliikennelaiksi ja laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta.

Lakiesityksessä on kyse EU:n neljännen rautatiepaketin täytäntöönpanosta. Rautatiealan sääntelyelimelle tulee sen myötä lisää tehtäviä. Neljäs rautatiepaketti on tärkeä askel rautatiemarkkinoiden kehityksessä, ja sen tarkka täytäntöönpano on tarpeen myös sääntelyelimen valvontatehtävän kannalta. Esityksen mukainen neljännen rautatiepaketin täytäntöönpano toteuttaa monelta osin nämä tavoitteet.

Valitettavaa kuitenkin on, että esitykseen lausuntokierroksella sisältynyt, suorahankinnan selkeästi pieniin hankintoihin rajaava säännös on poistettu nykyisestä esityksestä. Palvelusopimusasetuksen muuttamista koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (2338/2016) mukaan suorahankinta voisi joissain tapauksissa olla mahdollista suorituskykykriteereiden perusteella myös muiden kuin pienten hankintojen yhteydessä. Tämä mahdollisuus oli lausuntokierroksella olleessa esitysluonnoksessa rajattu pois siirtymäajan jälkeen. Kyseisen esitysluonnoksen yleisperusteluissa todettiin, että palvelusopimusasetuksen mahdollistamien suorituskykykriteerien objektiivinen soveltaminen on käytännössä mahdotonta. Lisäksi voidaan todeta, että kyseisen palveluasetuksen kohdan soveltamisala ylipäätään on tulkinnanvarainen, mikä aiheuttaa itse kriteereiden ongelmallisuuden lisäksi tarpeetonta epäselvyyttä palveluhankintoihin liittyviin käytäntöihin. Kilpailuttaminen on kustannustehokkain tapa järjestää palvelusopimukset, mikä sekin oli todettu lausuntokierroksen esitysluonnoksessa. Kyseinen epävarmuutta aiheuttava tarpeeton säännös olisi hyvä rajata pois kansallisessa lainsäädännössä.

Markkinoiden avautuminen kilpailulle on todennäköisesti varsinaisia sääntelyelimelle tulevia uusia tehtäviä merkityksellisempi asia, kun arvioidaan esityksen vaikutuksia sääntelyelimen toiminnalle. Esityksen yleisperusteluissa on aiheellisesti huomioitu tarve arvioida myös sääntelyelimen henkilöstömäärän riittävyyttä näissä olosuhteissa. Sääntelyelimen valvontatehtävät lisääntyvät jossain määrin jo varauduttaessa markkinoiden avautumiseen.

Juha Karjanlahti
sääntelyelimen päällikkö